

spotřeby. Obžalovaní koupili petrolej dle zjevného přesvědčení nalézacího soudu arci původně za tím účelem, by jej prodávali, jak bylo dle stížnosti i jejich povinností, ve svých obchodech přímo spotřebitelům. Než zmateční stížnost namítá případně, že nebylo nutno, aby byli hromadili zboží, pro něž neměli odbytu. Rozsudek snaží se sice dovoditi, že si petrolej neopatřili v množství nepřiměřeném. Než skutková zjištění samotného rozsudku nasvědčují opaku: obžalovaný P. koupil petroleje v únoru 8 sudů, S. pak dne 13. května dva sudy. Rozsudek zjišťuje, že z jara byla místní potřeba petroleje stále víc a více kryta jmenovitě lacinějším pruským petrolejem, dopravovaným podlouně, a že obci, kde obchodoval S., zůstalo ležeti dokonce 108 kg petroleje, přiděleného jí na lístky. U P. padá tu na váhu poměrně zvlášť značné množství petroleje, jím v pozdní zimní době koupeného, u S-a pak okolnost, že všechen petrolej, jím dne 13. května koupený, již dne 7. června dále prodal. Nebezpečí ztráty, na něž ve prospěch obžalovaných poukazují rozhodovací důvody rozsudku, přivodili tudíž sami oním, jak stížnost zdůrazňuje, zbytečným hromaděním zboží, pro něž neměli odbytu; dlužno arci předpokládati, že jim dotyčné poměry byly známy nebo jimi předvídaný býti mohly. Skutečnost, zjištěná rovněž rozsudkem, že v L., kam obžalovaní petrolej obchodníku Františku H-ovi prodali, byl v téže době nedostatek petroleje, má pro právní posouzení případu značný význam, jako zjev, který může zvlášť pádně nasvědčovati správnosti závěru, že podobným jednáním obžalovaných zavinuje se nedostatek předmětů potřeby toho kterého druhu v jednotlivých místech nebo krajích zatím co se jich současně jinde hromadí zbytečné zásoby, čímž se arci přechod jich do spotřeby zdražuje neb aspoň stěžuje. S tohoto hlediska nabývá pak i jednání obžalovaných zcela jiného rázu, než který mu přikládá rozsudek, a tím naopak pozbývá vší podstaty rozsudkový závěr, dle něhož prý obžalovaní prodejem petroleje z místa, kde nemohl nalézt odbytu, do jiného místa, kde panovala velká potřeba petroleje, jej ani neodňali veškerenství ani tím nepředsavzali jednání národohospodářsky škodlivého. Jak stížnost dále rovněž správně zdůrazňuje, není ani docílení zisku pojmovým znakem řetězového obchodu, tím méně ovšem docílení zisku nepřiměřeného. Nehledě pak k tomu, že se při řetězovém obchodě způsobilost, stupňovati cenu předmětu potřeby, již pojmově předpokládá tak, že při něm způsobilost tu zvlášť zjišťovati vůbec zapotřebí není, je nepochybné, že se jednáním obžalovaných zboží zdražilo na 1 kg o 1 K, o niž petrolej, koupený po 10 K 20 h a prodaný po 11 K 20 h, za 1 kg, dražší prodávali, stížnost pak nikoli nepřipadně poukazuje i k té okolnosti, že prodali petrolej obchodníku, který jej pak dále zajisté prodával na podkladě ceny, jím obžalovaným zaplacené.

Čís. 687.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Tabák není předmětem přepychovým.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1922, Kr I 604/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském

soudu v Hradci Králové ze dne 31. května 1920, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem předražování dle § 7 čís. 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti čís. 9 a), b) správně jen 9 a) § 281 tr. ř. Namítá, že jednání obžalovaného, v rozsudku zjištěné, — nedovolený prodej cigaret a tabáku na nádraží v K. nezakládá vůbec trestného činu, přikázaného k potrestání soudům, nýbrž jen přestupek důchodkový. Tabák nelze pokládati za předmět potřeby vůbec, poněvadž zákon rozumí potřebou jen potřeby životní, pro každého nezbytné, — stížnost je nazývá potřebnostmi — nikoliv takové, bez nichž tisíce lidí dobře může žít (na př. kuřivo), dle stížnosti potřeby v širším smyslu. Tabák prodáváný pod rukou je zbožím přepychovým, není předmětem potřeby, neboť potřebu obyvatelstva v kouření určuje stát autoritativně přidělem kuřiva na lístky. Jde tu o předmět zvláštní obliby, a cenu, požadovanou za takovou věc, nelze nikdy pokládati za zřejmě přemrštěnou. Ceny tabákové režie platí pro řádný, legitimní obchod, v obchodu pod rukou platí ceny za zboží přepychové. Stížnost není odůvodněna. Rozlišování její mezi potřebami v širším a potřebnostmi v užším smyslu je úplně libovolné. Zákon lichevní právě tak jako cís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. nechrání, na rozdíl od dřívějších lichevních předpisů, jen předmětů nezbytné potřeby, nýbrž předměty potřeby vůbec; proto mluví v § 1 prostě o životních nikoli nutných životních potřebách a odpírá vlastnost předmětu potřeby pouze takovým věcem, kterých vůbec nelze užíti pro potřeby lidí a domácích zvířat, tedy zejména předmětům přepychovým, které neslouží žádné životní potřebě. K těm však nelze počítati ani tabák ani kuřivo vůbec, již z toho důvodu, že se staly pro své fyziologické účinky a ne méně pro příznivý vliv na duševní činnost a na zvýšení síly odporu proti tělesným námahám a strádáním dokonce nezbytnou životní potřebou pro velkou část obyvatelstva. Že značná část obyvatelstva může kouření postrádati, je lhostejno, poněvadž zákon chrání všechny věci sloužící životním potřebám lidí bez rozdílu, užívají-li jich všichni nebo jen některá část. Ani tabák, prodáváný v obchodě pokoutním, nepřestává býti předmětem potřeby, jakmile slouží k ukojení životní potřeby kuřáků. Že by tomu tak v tomto případě nebylo, stížnost sama netvrdí. Státní přiděl kuřiva, určující rozsah p o t ř e b y jednotlivého kuřáka, nemá s pojmem p o t ř e b y co činiti. Tabák prodáváný pod rukou není zbožím přepychovým proto, že slouží stejné životní potřebě jako tabák prodáváný tabákovou režíí. Není-li zde zboží přepychového, nelze mluvit o cenách zvláštní obliby. Otázku přiměřenosti a přemrštěnosti cen za kuřivo pod rukou požadovaných dlužno posuzovati stejně, jako u kteréhokoli jiného předmětu potřeby.

Čís. 688.

Úmysl ve smyslu zločinu dle § 81 tr. zák. směřuje ku zmaření, ve smyslu přestupku dle § 314 tr. zák. pouze ku stížení úředního výkonu.

Přestupek § 314 tr. zák. lze spáchat i pouhými slovy.